

Dokument z posiedzenia

B9-0325/2023

5.7.2023

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia wiceprzewodniczącego
Komisji/wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki
bezpieczeństwa

zgodnie z art. 132 ust. 2 Regulaminu

w sprawie sytuacji w Libanie
(2023/2742(RSP))

**Mounir Satouri, Tineke Strik, Nicolae Ștefănuță, Erik Marquardt,
Francisco Guerreiro, Margrete Auken, Hannah Neumann, Ignazio
Corrao, Jakob G. Dalunde**
w imieniu grupy Verts/ALE

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji w Libanie
(2023/2742(RSP))**

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Libanu,
 - uwzględniając Układ eurośródziemnomorski ustanawiający stowarzyszenie między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Libańską, z drugiej strony¹,
 - uwzględniając końcowe sprawozdanie misji obserwacji wyborów Unii Europejskiej w Libanie w 2022 r.,
 - uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Josepa Borrelli z 1 listopada 2022 r. w sprawie sytuacji politycznej w Libanie,
 - uwzględniając decyzję Rady Europejskiej z 26 lipca 2022 r. o przedłużeniu unijnych ram ukierunkowanych sankcji o rok,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Liban stoi w obliczu niszczycielskiego kryzysu gospodarczego, finansowego, społecznego i politycznego, który pociąga za sobą ogromne koszty ludzkie dla jego społeczeństwa; mając na uwadze, że od 2018 r. PKB skurczył się o prawie 40 %, niwecząc lata wzrostu gospodarczego; mając na uwadze, że od końca 2019 r. funt libański stracił aż 98 % swojej wartości; mając na uwadze, że większość ludności Libanu żyje obecnie w ubóstwie, a władze nie zapewniają każdemu prawa do odpowiedniego poziomu życia, w tym prawa do pożywienia;
- B. mając na uwadze, że Liban ma dynamiczne społeczeństwo obywatelskie, a jego liczni działacze oraz liderzy społeczności, naukowcy, artyści, a także liczne grupy młodzieżowe mobilizują się w całym kraju na rzecz zmian i reform;
- C. mając na uwadze, że kadencja prezydenta Aouna upłynęła 31 października 2022 r.; mając na uwadze, że w czerwcu 2023 r. premierem rządu tymczasowego, do czasu utworzenia nowego rządu, został ponownie mianowany Nadżib Mikati; mając na uwadze, że po dwunastu nierozstrzygniętych rundach głosowania parlamentarnego prezydencja Libanu pozostaje nieobsadzona, co uniemożliwia utworzenie nowego rządu i utrwała impas polityczny; mając na uwadze, że sojusz Hezbollahu w parlamencie libańskim wielokrotnie blokował zakończenie głosowania parlamentarnego, wycofując się po pierwszej turze i naruszając kworum w drugiej turze;
- D. mając na uwadze, że wybory lokalne, które miały się odbyć do 31 maja 2023 r., zostały

¹ Dz.U. L 143 z 30.5.2006, s. 2.

przełożone drugi rok z rzędu;

- E. mając na uwadze, że przeciwko Riadowi Salamehowi, prezesowi banku centralnego Libanu, toczy się szereg dochodzeń sądowych w kraju i za granicą, w tym w sześciu krajach europejskich, w związku z zarzutami dotyczącymi oszustwa, prania pieniędzy i nielegalnego wzbogacenia się; mając na uwadze, że w maju 2023 r. Francja i Niemcy wydały międzynarodowe nakazy aresztowania Riada Salameha, prezesa banku centralnego Libanu; mając na uwadze, że delegacja sądowa z przedstawicielami Francji, Niemiec i Luksemburga wszczęła w styczniu 2023 r. dochodzenie w sprawie działalności libańskiego banku centralnego i jego prezesa; mając na uwadze, że 28 marca 2022 r. Eurojust potwierdził, że władze Francji, Niemiec i Luksemburga przejęły mienie i zamroziły majątek Salameha o wartości 120 mln EUR; mając na uwadze, że Salameh zaprzecza popełnieniu wykroczenia i odmawia złożenia rezygnacji; mając na uwadze, że mandat Salameha wygasa w lipcu 2023 r.;
- F. mając na uwadze, że prawie trzy lata po eksplozji w porcie w Bejrucie w sierpniu 2020 r. nie doszło do poważniejszych aresztowań osób odpowiedzialnych, dialogu z rodzinami ofiar, przeprosin ani odszkodowań dla nich, a lokalne dochodzenie prowadzone przez dwóch kolejnych głównych śledczych było aktywnie zakłócanie przez podmioty polityczne i libański wymiar sprawiedliwości; mając na uwadze, że sędzia śledczy Tarek Bitar wezwał wielu wysokich rangą urzędników, w tym generałów służb bezpieczeństwa, sędziów i byłych ministrów, z których wielu jawnie odmówiło współpracy; mając na uwadze, że 25 stycznia 2023 r. prokurator generalny Libanu nakazał zwolnienie wszystkich podejrzanych zatrzymanych w związku z katastrofalną eksplozją, z pominięciem śledztwa;
- G. mając na uwadze, że w wyniku niszczycielskiej eksplozji, do której doszło w sierpniu 2020 r. w porcie w Bejrucie, śmierć poniosło 200 osób, rannych zostało 6 000 osób, a około 300 000 osób straciło dach nad głową; mając na uwadze, że eksplozja w 2020 r. była efektem splotu korupcji i zaniedbań, które doprowadziły do nielegalnego składowania w porcie 2 750 ton azotanu amonu;
- H. mając na uwadze, że 7 marca 2023 r. 38 krajów na forum Rady Praw Człowieka ONZ wydało wspólne oświadczenie, w którym potępiło utrudnianie krajowego śledztwa w sprawie wybuchu w porcie w Bejrucie z sierpnia 2020 r., wzywając Liban do podjęcia niezbędnych środków w celu ochrony niezależności i bezstronności sądownictwa oraz zapewnienia przejrzystego i bezstronnego dochodzenia;
- I. mając na uwadze, że w styczniu 2023 r. Sąd Najwyższy w Londynie uznał spółkę Savarto Ltd., zajmującą się handlem chemikaliami, za odpowiedzialną za śmierć, obrażenia ciała i szkody majątkowe w sprawie wniesionej przez bejrucką izbę adwokacką w imieniu ofiar wybuchu, co stanowiło pierwszy wyrok związany z eksplozją;
- J. mając na uwadze, że 15 maja 2022 r. w Libanie odbyły się wybory, w których frekwencja wyniosła 49,2 %; mając na uwadze, że w wyniku wyborów do parlamentu weszło 13 nowych, nastawionych na reformy posłów;
- K. mając na uwadze, że w sprawozdaniu misji obserwacji wyborów Parlamentu Europejskiego podczas wyborów parlamentarnych w Libanie w dniu 15 maja 2022 r.

stwierdzono, że kupowanie głosów i klientelizm zakłóciły równe warunki działania, że kampanię zakłócały przypadki zastraszania i nierównego nagłośnienia w mediach oraz że wiele libańskich instytucji nie było finansowo przygotowanych do wykonywania swojego mandatu w wyborach; mając na uwadze, że w sprawozdaniu podkreślono, iż tylko osiem ze 118 kobiet znajdujących się na listach zostało wybranych do parlamentu oraz że potrzebne są reformy mające na celu zwiększenie równouprawnienia płci i reprezentacji kobiet zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami Libanu;

- L. mając na uwadze, że 26 lipca 2022 r. Rada Europejska przedłużyła do 31 lipca 2023 r. ramy ukierunkowanych sankcji w celu zajęcia się sytuacją w Libanie; mając na uwadze, że ramy te przewidują możliwość nakładania sankcji na osoby i podmioty, które są odpowiedzialne za podważanie demokracji lub praworządności w Libanie; mając na uwadze, że Rada Europejska nie nałożyła jeszcze żadnych sankcji na osoby lub podmioty na mocy tych ram;
 - M. mając na uwadze, że według szacunków rządowych Liban przyjął około 1,5 mln uchodźców; mając na uwadze, że rzeczywista liczba uchodźców jest niepewna, ponieważ rząd Libanu jednostronnie zawiesił wszystkie nowe rejestracje w 2015 r.; mając na uwadze, że w październiku 2021 r. Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) zarejestrował 882 532 uchodźców, z czego 851 717 stanowili Syryjczycy;
 - N. mając na uwadze, że od 5 kwietnia 2023 r. siły zbrojne Libanu przeprowadzają w całym kraju dyskryminujące naloty na syryjskich uchodźców; mając na uwadze, że większość uchodźców została zatrzymana i deportowana na granicę syryjsko-libańską oraz przekazana władzom syryjskim bez nakazu sądowego wydanego przez sąd, bez możliwości rozmowy z prawnikiem lub UNHCR oraz bez prawa do zakwestionowania deportacji; mając na uwadze, że wielu deportowanych było zarejestrowanych lub znanych UNHCR;
 - O. mając na uwadze, że według Syryjskiej Sieci Praw Człowieka (SNHR) reżim syryjski arbitralnie aresztował 2504 uchodźców, którzy powrócili do Syrii od 2014 r., z czego „987 osób nadal jest przetrzymywanych, w tym 764 osoby, które są obecnie klasyfikowane jako zaginione w wyniku przymusu”; mając na uwadze, że reżim syryjski jest znany z naruszeń praw człowieka, takich jak systematyczne tortury, przemoc seksualna i wymuszone zaginięcia; mając na uwadze, że Syria nadal nie jest bezpieczna jeśli chodzi o powroty, co podkreśliła niezależna międzynarodowa komisja śledcza ONZ ds. Syryjskiej Republiki Arabskiej; mając na uwadze, że UE pozostaje zgodna co do tego, że powroty uchodźców do Syrii można wspierać lub ułatwiać tylko wówczas, gdy są one „bezpieczne, dobrowolne i godne”;
1. wyraża głębokie zaniepokojenie przedłużającym się kryzysem politycznym, gospodarczym, finansowym i społecznym w Libanie, powodującym stałe cierpienia obywateli; wyraża pełne poparcie dla wszystkich osób dotkniętych trwającym kryzysem, w tym dla wszystkich ofiar wybuchu z sierpnia 2020 r. i ich rodzin;
 2. potępia poważną odpowiedzialność byłych i obecnych przywódców za przedłużanie się i pogłębianie kryzysu oraz potępia w najostrzejszych słowach zbrodnicze zaniedbania, które doprowadziły do katastrofy, której doświadcza ludność Libanu; wzywa libański

parlament, partie polityczne i podmioty, aby priorytetowo potraktowały zakończenie paraliżu politycznego w kraju, zakończenie wyborów prezydenta i zaprzestanie zakłócania procesu wyborczego; wzywa podmioty polityczne w kraju do zaangażowania się w merytoryczny dialog w celu podjęcia natychmiastowych kroków w kierunku niezbędnych reform zapewniających środki antykorupcyjne, politykę makroekonomiczną, niezależne sądownictwo oraz bardziej sprzyjające włączeniu społecznemu systemy opieki zdrowotnej i edukacji;

3. z całą mocą potępia fakt, że prawie trzy lata po eksplozji w porcie w Bejrucie podmioty polityczne w Libanie nadal unikają odpowiedzialności i aktywnie utrudniają pracę sędziego śledczego Tarka Bitara pozwami i groźbami fizycznymi skierowanymi przeciwko niemu, a także różnymi technikami gry na zwłokę; wzywa libańskich polityków i wyższych rangą przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości, w szczególności prokuratora generalnego Ghassana Oueidata, do natychmiastowego zaprzestania utrudniania pracy sędziego śledczego, zaprzestania kampanii oszczerstw przeciwko niemu i konstruktywnej współpracy w jego dochodzeniu;
4. ubolewa z powodu przełożenia wyborów lokalnych, które miały się odbyć do 31 maja 2023 r.; wzywa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Gmin, aby zobowiązało się do przeprowadzenia wyborów lokalnych w ciągu najbliższych sześciu miesięcy i odpowiednio kontynuowało przygotowania; podkreślając, że przeznaczenie niezbędnego budżetu na przeprowadzenie wyborów lokalnych jest obowiązkiem rządu, wzywa Komisję i państwa członkowskie do zaoferowania specjalnego finansowania wyborów;
5. wyraża głębokie zaniepokojenie eskalacją antyuchodźczej retoryki ze strony libańskich partii politycznych i ministrów, wykorzystujących uchodźców jako kozły ofiarne w związku z pogłębiającym się kryzysem gospodarczym, który sami wywołali;
6. wzywa Liban do natychmiastowego zaprzestania przyspieszonych deportacji do Syrii, które stanowią naruszenie zasady non-refoulement, do powstrzymania się od stosowania środków dyskryminujących i podżegania do nienawiści wobec syryjskich uchodźców;
7. wzywa Radę Europejską i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do natychmiastowego nałożenia sankcji na poszczególnych członków libańskiej elity politycznej, którzy aktywnie utrudniają utworzenie rządu, hamują krytyczne reformy lub są zamieszani w nielegalne wzbogacanie się, a także na osoby oraz podmioty odpowiedzialne za rażące naruszenia międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka w następstwie wybuchu w Bejrucie, w tym czynne utrudnianie działania wymiaru sprawiedliwości;
8. ponawia pilny apel do UE i jej państw członkowskich, zwłaszcza tych, które mają bliskie związki z Libanem, aby niezwłocznie przejęły wiodącą rolę w Radzie Praw Człowieka ONZ i doprowadziły do przyjęcia rezolucji dotyczącej powołania niezależnej międzynarodowej misji informacyjnej w sprawie wybuchu w Bejrucie, upoważnionej do przeprowadzenia szczegółowego dochodzenia w sprawie naruszeń praw człowieka i nadużyć związanych z wybuchem i krajowym dochodzeniem sądowym, a także do sformułowania zaleceń dotyczących środków niezbędnych do

pociągnięcia osób odpowiedzialnych za te naruszenia i nadużycia do odpowiedzialności, jak i do zaradzenia systemowym błędom, które doprowadziły do wybuchu i niepowodzenia dochodzenia krajowego;

9. zachęca państwa członkowskie UE do pomocy rodzinom ofiar wybuchu w porcie w Bejrucie w zbadaniu możliwości wnoszenia pozwów do zagranicznych sądów krajowych, a także w zbadaniu możliwości ścigania polityków oskarżonych o okrucieństwa w ramach jurysdykcji uniwersalnej;
10. z zadowoleniem przyjmuje dochodzenie prowadzone przez europejską delegację sądową w sprawie działalności prezesa libańskiego banku centralnego i zachęca państwa członkowskie UE do zintensyfikowania dochodzeń w sprawie fortun libańskich urzędników zgromadzonych na ich terytorium;
11. ponawia swój apel do wiceprzewodniczącego / wysokiego przedstawiciela, ESDZ i państw członkowskich, aby nadal stanowczo wywierały presję na przedstawicieli politycznych Libanu w celu pociągnięcia ich do odpowiedzialności i przeprowadzenia reform, na przykład przez uzależnienie wsparcia strukturalnego na dużą skalę od wprowadzenia rzeczywistych zmian, w tym środków antykorupcyjnych, przejrzystych i opartych na zasadach zamówień publicznych, polityki makroekonomicznej, niezależnego sądownictwa oraz bardziej sprzyjających włączeniu społecznemu systemów opieki zdrowotnej i edukacji;
12. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia pomocy humanitarnej dla Libanu, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowych usług publicznych, takich jak opieka zdrowotna, edukacja i wsparcie dla uboższych społeczności, w tym uchodźców;
13. wzywa UE i jej państwa członkowskie do wspierania działaczy lokalnych i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego w Libanie, które wspierają oddolne wysiłki humanitarne i stabilizacyjne oraz są w stanie przeprowadzić reformy; wyraża uznanie dla inicjatyw społeczności lokalnych i społeczeństwa obywatelskiego mających na celu ustanowienie lokalnych mechanizmów udzielania pomocy, poprawę jakości usług oraz ponowne zdefiniowanie praw i obowiązków obywateli i rządu;
14. jest zdania, że chociaż kluczowe znaczenie ma stałe wsparcie finansowe UE dla uchodźców i społeczności przyjmujących, aby umożliwić uchodźcom szukanie ochrony poza regionem bezpośrednio sąsiadującym potrzebne jest znacznie większe zaangażowanie państw członkowskich UE na rzecz podziału odpowiedzialności za przesiedlenia, programy przyjmowania ze względów humanitarnych, uproszczone łączenie rodzin i bardziej elastyczne przepisy wizowe;
15. wyraża zaniepokojenie licznymi przypadkami niewłaściwego zarządzania i nadużyć finansowych związanych z projektami finansowanymi przez UE, wynikającymi z braku przejrzystości, nadzoru, nieodpowiednich kryteriów selekcji i przetargów oraz prowadzenia dokumentacji, na przykład w przypadku wsparcia UE na rzecz gospodarowania odpadami stałymi w Libanie; ponawia swój apel do Komisji o zwiększenie rozliczalności i monitorowania projektów finansowanych przez UE w Libanie, w tym poprzez publiczny dostęp do monitorowania i oceny projektów oraz przejrzyste informowanie o odpowiedzialności za opóźnienia lub niepowodzenia projektów; wzywa Europejski Trybunał Obrachunkowy i Europejski Urząd ds.

Zwalczania Nadużyć Finansowych, aby kontrolowały i badały takie przypadki niegospodarności; apeluje o zbadanie i kontrolę ewentualnego współdziałania pośredników mających siedzibę w UE w nielegalnych przepływach finansowych z Libanu do UE;

16. zwraca uwagę na tragiczne warunki, ubóstwo i marginalizację uchodźców palestyńskich w Libanie, którzy w zakresie podstawowych potrzeb i usług zależą przede wszystkim od Agencji Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA); wyraża zaniepokojenie potencjalną niezdolnością UNRWA do utrzymania wsparcia dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji w związku ze znacznym niedoborem środków finansowych, co znalazło wyraz w jej apelu nadzwyczajnym na 2023 r.;
17. wzywa Komisję Europejską, aby zwiększyła inwestycje w energię ze źródeł odnawialnych w Libanie, zwłaszcza w energię słoneczną, ponieważ może to przyczynić się do przezwyciężenia wywołanego przez rząd kryzysu energetycznego przy jednoczesnym ograniczeniu wysokich emisji CO₂ i zanieczyszczenia powietrza powodowanych przez generatory na olej napędowy;
18. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządowi i parlamentowi państw członkowskich, sekretarzowi generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, sekretarzowi generalnemu Ligii Arabskiej, przewodniczącemu Euro-śródziemnomorskiego Zgromadzenia Parlamentarnego oraz rządowi i parlamentowi Libanu.